Nagyvárad, 1903. IX. évfolyam 277. szám. Péntek, deczember 4.

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre — — — 16 kor.
Negyedévre — — — 4 «
Helyben házhoz hordva:
Egész évre — — — 20 kor.
Negyedévre — — — 5 «
Vidékre postán szállítva:
Egész évre — — — 24 kor.
Negyedévre — — — 6 «

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nagyvárad, Apácza-utcza 3.
A szerkesztőség kéziratok visszaadásáról vagy megőrzésére nem vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.
Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVARAD decz. 2

A vizözön.

A modern vizözön nő — egyre nő.

1902. október 16-án szakadtak meg az egek csatornái, mikor a felhős politikai égen lyukat hasitott Fejérváry az ő katonai javaslatával.

Azóta ömlik az özönviz, s vigan lebeg felette a bárka, a Tisztelt Ház.

A vizek pedig a legmagasabb pontokat is felül mulják már. El lepték a pártkereteket s tul csaptak rajta a hullámok, el a parlament tekintélyét, a házszabályokat s az alkotmányt.

A politikai vezető emberek pedig mind elpusztultak.

Krieghammer 1902. decz. 18-án, Széll jun. 16-án, Fejérváry jun. 28-án, Tisza először jun. 19-én, Khuen aug. 19-én, szept. 29-én, vele együtt Darányi, Wlassics, Láng pusztul el és Apponyi az elnöki székből.

A politikai élet vezérein kivül elpusztultak a politikai becsület, a pártkeretek is, a házszabályok is, az alkotmány is velök pusztult.

Kormányzásra való eszmék és kormányra való férfiakban nagy a hiány, a kik lennének, azoknak nincs már befolyása vagy kellő hatása a politikai életre.

Történt egy pár feljegyzésre méltó dolog is a parlamenti harcz idején.

Apponyiék kilépése, a szabad ellenzék megalakulása, Bánffy tettekkel tényezése, Zichy János lemondása és Kossuth pártalakitása.

Bármily nagy országban teljes reorganizácziót jelentene négy uj párt alakulása. Nálunk csak sértett ambicziót jelent.

Hiszen a modern életnek egész más követelményei vannak, mint harminczhat év előtti időknek s e követelmények eléggé hangosan, némelyek drasztikusan jelentkeznek A pártok és képviselők azonban csak mandátumaikkal viszonyban érzik valamely társadalmi életszükséglet fontosságát.

A mi pártjaink fagyöngyök, melyek rá tapadnak a társadalom akár nemes, akár fattyu hajtására, de nem fák, melyek a magyar föld talajából nőttek volna fel.

Szabad ellenzék, Kossuth pártja, Apponyi disszidensei, Szederkényiék, Zichyék és a többiek álljanak össze egy okos szóra.

Mennyi tekintély, mennyi tehetség van köztük.

Törjenek szét minden pártkeretet, hisz ugyis szú ette, rongy az már mind. Csináljanak magyar pártot, Széchenyi szellemében.

Adjanak kenyeret a népnek, hogy ne vándoroljanak ki, helyes agrárpolitikával. Teremtsenek magyar kereskedelmet a mostani külföldi fióküzletek helyett, helyes ipari politikával.

Adják vissza hitét és hazafiságát a proletariatusnak, helyes adózási, szövetkezeti és telepitési politikával, neveljenek barátokat a nemzetiségekből kulturánk áldásainak éreztetése és helyesen vezetett társadalmi akczióval. Csináljanak egy nagy, korrupcziót nem ismerő Magyarországot saját becsületes lelkükkel.

Ez a párt győzni fog. Nem obstrukczióval, de lelkünk tüzével, vérünk hevületével, minden áldozatra kész önfeláldozásunkkal.

Ha ez a párt fog üzenni — mindnyájan elmegyünk, mert — tudjuk hová.

Nem vagyunk Buddhisták, a nirvánát nem kivánjuk se Tiszától se Lengyeltől.

Egyelőre azonban a bárka lebeg s mi — uszunk.

P—y.

A helyzet.

Budapest, decz. 3.

A politika ma az ülésteremből a folyosóra vonult ki. Amig odabent a szavazás folyt unalmas vontatottságban, addig a folyosón a Kossuth-párt két tábora vonult fel teljes apparátussal, hogy meggyőzzék egymást. Csoportok váltak szét heves vitatkozással, csoportok alakultak halk suttogással és a felhozható érvek özönét öntötték egymásra pro és kontra.

Az egyik csoportnál *Kossuth* Ferencz vitatja álláspontját. A miskolcziak követe, *Bizony* Akos áll szembe vele és a szenvedélyes vitatkozásból kihallatszik vastag hangja:

— Már hogy lehetne Tiszában bizni? Én kizártnak tartom, hogy visszavonja a parallel ülésekről való inditványt. Hiszen ismerhetitek makacsságát. Aztán meg csak nem akartok egy választásba ő vele belemenni.

— Ugy van, megtizedelne minket! hagyták helyben az ott levő harcziasok.

A „TISZÁNTÚL“ TARCZAJA.

New-yorki élet.

Amerika sokféle specialitása közt van egy tipus, amely bennünket, európaiakat, a legjobban érdekel: a grófi származásu pinczér, a hajdani huszárszázadosból lett lóvasuti kocsis és a néhai kaszinótag, mint háziszolga. Rászántam néhány hetet dollárokat jelentő drága időmből, hogy ezek után a különleges tipusok után kutassak.

Már az tagadhatatlan, sehol sem csatangol munka nélkül, éhesen és rongyosan annyi diplomás ember, mint New-York városában. Hajnali 4 órakor, amikor a német nyelvü Staatszeitung első példányát kiadogatják a City Hall Place egyik sarkában álló tizennégyemeletes ujságpalota kis kapuján, sürü embertömeget láthatsz ott kuporogni az éjszakában. Megannyi állást kereső, éhes hontalan, a szomszédos magyar osztrák és német városnegyed utczáiból. Ennek az óriási napilapnak hat oldalán csupa sürün nyomott apró hirdetés van; a legterjedelmesebb rovata pedig a *dishesw asher, waiter* és egyéb szállodai személyzet hirdetése. Amint a lap megjelenik, a közeli villamos lámpák alá tömörülnek a csoportok, böngészve a kereslet rovatában, melyik a legalkalmasabb, aztán elszállingóznak a rengeteg város különböző irányai felé a megjelölt czimre. Sietnek, hogy a vendéglő megnyiltakor elsők legyenek. Némelyik állásthirdető pedig két-három mérföldnyire lakik . . .

Egy januári hajnalban elmentem én is oda a Staatszeitung-palotához. Kegyetlen hideg volt, de bizony alig volt ott ép kabátos ember. Amint a kapu körül kuporgatott az a harmincz-negyven didergő ember, olyannak képzeltem ezt a csoportot, mintha hajótörött utasokat látnék egy szük deszkaszálon összetömörülni, a mentő vitorlát lesve az oczeán peremén. Javarészt németek voltak, de egykét, »gé-légenhait«-ból fölismertem itt-ott a honfitársat is köztük.

Egy napbarnitott, sugár legény ült a lépcsőn, pipával a szájában, komoran maga elé meredve: első tekintetre föl lehetett ismerni megtépett, lerongyolódott külseje alatt az egykori urat. Valami porosz gentleman volt, berlini fiu, alig harmincz éves.

Melléje telepedtem. Ellenséges pillantást vetett rám, mintha azt mondaná magában:

— Ez is konkurrens. Hanem az én kenyeremből nem eszel!

De aztán, mikor meglátta jó kabátomat, bizalma is megjött.

Hajnalban, hidegben közlékeny az ember. Szivarral kináltam, el is fogadta.

— Mi a trade-je? — kérdeztem tőle.

Ugy látszott, meglepte a kérdésem.

— Hogy mi a mesterségem? Ma még

Sirolin

A legkiválóbb tanárok és orvos októl mint hathatós szer: tüdőbetegségeknél, lélegzőszervek hurutos bajainál ugymint idült bronchitis, szamárhurut és különösen lábbadozóknál influenza után ajánltatik. Emeli az étvágyat és a testsulyt, eltávolitja a köhögést és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. — Kellemes szaga és jó ize miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszertárakban üvegenkint 4.— kor.-ért kapható. — Figyeljünk, hogy minden üveg az alanti czéggel legyen ellátva:

F. Hoffmann-La Roche & Co vegyészeti gyár Basel (Svájc) 480.

Érdekesebb a másik csoport, amely a baloldali folyosó egyik fülkéjében hallgatja az öreg *Thaly* Kálmán fejtegetéseit. Körülötte van a harczias tábor szine-java. *Barabás* Béla, *Rigó* Ferencz, *Kubik* Béla, *Leszkay* és mások. A fegyvereket magyarázza Thaly, amelyekkel obstrukczió nélkül is lehet küzdeni a magyar nyelvért.

Ugyanigy tanácskoznak a többi pártok is és szinte lerí a folyosóról, hogy közeledik a pártközi egyezményre megindúló konferálás.

E tekintetből előre láthatóan holnap nem lesz ülés, hogy az egész napot a tanácskozásoknak szentelhessék. A függetlenségi pártok értekezletei után a szabadelvüpárt konferenciázik, majd ha az idő engedi, még este minisztertanács lesz, ha nem, ugy szombat reggel. De szombatra már mindenképpen tisztább lesz a helyzet.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, decz. 3.

A hangulat a folyosón békésebb kissé, bár a függetlenségi párt két árnyalata között nem enyhült meg az ellentét. De a kapaczitálások folynak jobbra is, balra is s azt remélik, hogy a holnapi pártértekezletig mégis találnak módot arra, hogy a szakadás ne legyen végleges.

Beszélnek — csak nagyon-nagyon bizonytalanul — arról, hogy ma szerzi meg *Tisza* a Háznak a tervezett meglepetést, amely ezuttal nem az erőszak lesz, hanem éppen ellenkezőleg, a *házszabálysértő inditvány visszavonása*. Hogy van-e, nincs-e igaza ennek a verziónak, az csak nagyon későn derül ki. Akkorra csak végződik a jegyzőkönyvi vita. Ugy beszélik, ha ezzel nem ér sikert, akkor jön a nagy ágyu.

A harczi párt különben frissen felosztotta már a dolgát. *Mukics* Simon egyszerre *kilencz* inditványt nyujtott be a jegyzőkönyvhöz. Ma megint gyakorolhatja magát a kormánypárt a szavazásban.

*

Elnök: *Perczel* Dezső.

Az ülés megnyitása után

Hertelendy László jegyző: Felolvassa a mult ülés jegyzőkönyvét.

Mukics Simon: Egy sereg kifogása van a jegyzőkönyv ellen, amelyek módositása előtt a jegyzőkönyvet hitelesiteni nem lehet. Benyujtja ez iránti inditványait, összesen kilenczet.

Elnök: Van-e még valakinek kifogása a jegyzőkönyv ellen? Nincs. A vitát bezárom. Következik Mukics képviselő jegyzőkönyvi módositást czélzó inditványa feletti szavazás. Ez arról szól, hogy a dátum necsak betükkel és számokkal, de szavakkal is kifejeztessék. Felteszem a kérdést elfogadja-e a Ház a módositást?

Hellebronth Géza: Husz társával szavazás előtt öt percz szünetet kér.

Elnök: Erendeli.

Szünet.

Szünet után

Elnök: Ismét felteszi a kérdést és elrendeli a szavazást. (A többség ellene szavaz az inditványnak, mire az ellenzék ellenpróbát, majd fejenkénti megszámlálását kéri a szavazóknak. Megtörténik. Az inditvány ellen 100, mellette 33 szavazott és igy a Ház 68 szótöbbséggel elvetette azt.) Következik Mukics Simon második inditványa, hogy: miután a jegyzőkönyv ivenként irandó, az elnök és jegyző aláirásaikkal álljanak jót minden ivért. Felteszi a kérdést.

Kubik Béla: Huszadmagával öt percz szünetet kér a szavazás előtt.

Elnök: Elrendeli.

Szünet.

Szünet után

Elnök: Ismét felteszi a kérdést. Elrendeli a szavazást. (Az ellenpróbát és a szavazatok fejenkénti megszámlálását az ellenzék ismét végig csináltatja. Kiderül, hogy a Ház 97 szótöbbséggel elveti az inditványt.) Következik Mukics Simon harmadik inditványa.

Gabányi Miklós: A házszabályokhoz szólva kéri a Házat engedje meg, hogy elmondhassa véleményét az általános politikai helyzetről. (Eljenzés jobbról. Felkiáltások: Megadjuk! halljuk!)

Felkiáltások a balon: Nem adjuk meg.

Rigó Ferencz: Nem vagyunk kivánczsiak a véleményedre.

Luby Géza: Beszélitél a multkor eleget.

Kubik Béla: Husz társával névszerinti szavazást kér.

Elnök: Elrendeli. Előbb fölteszi a kérdést.

Lengyel Zoltán: Egy ellenkérdést inditványoz.

Kubik Béla: Nem fogadjuk el.

Pozsgay Miklós: Az elnök itélkezzék.

Elnök: Beleegyezik abba, hogy a Lengyel Zoltán kérdése tétessék fel.

Mukics Simon: Az elnök kérdését kénytelen pártolni a Lengyelével szemben és annak elfogadását inditványozza.

Kubik Béla: Névszerinti szavazást kénytelen kérni a kérdés feltevésére.

Elnök: Elrendeli a névszerinti szavazást a kérdés feltevésére.

A Ház 129 szóval 24 ellenében az elnökség kérdését fogadta el.

Elnök: Elrendeli a névszerinti szavazást arra nézve, hogy megengedi-e a Ház Gabányi Miklósnak, hogy a házszabályokból eltérőleg beszélhessen.

Városi közügyek.

Közigazgatási bizottsági ülés.

Nagyvárad város közigazgatási bizottsága tegnap délután tartotta rendes havi ülését.

Jelenvoltak: Rimler Károly polgármester elnök, Sipos Orbán kir. tanfelügyelő, Papp Miklós kir. pénzügyigazgató, Varró Domokos kir. főmérnök, Korn Lajos kir. alügyész, Bordé Ferencz főjegyző, Dus László főügyész, dr. Grámm Károly h. árvaszéki elnök, dr. Baróthy Akos v. főorvos, dr. Hoványi Géza, Mezey Mihály, Frankó Endre, Mihelfy Adolf, Szokoly Tamás, Sulyok István, Rádl Ödön, Hlatky Endre.

A polgármester jelentése.

Az ülés megnyitása után *Bordé* Ferencz főjegyző felolvasta a polgármester havi jelentését, amelyből közöljük az érdekesebb adatokat a következőkben:

A közegészségügy november hóban, az előző havi állapothoz viszonyitva, rosszabbodott, mert nemcsak a halálozások száma multa felül a születéseket, hanem a fertőző betegségek közül a vörheny és roncsoló toroklob megbetegülési esetei is szaporodtak. Ellenben a hasihagymáz csökkent. — A roncsoló toroklob 37 esetben fordult elő, 7 halálozással; a vörheny 11 esetben, 2 halálozással; a hasi hagymáz 12 esetben, 3 halálozással. A fertőző betegek legnagyobb része a Szent László járványkórházban ápoltatott, ahol november hó

---

nem tudom. Talán holnap megmondhatom az urnak, ha addig álláshoz jutok. Amióta ebben az istenverte országban vagyok — most épen három esztendeje — azóta annyi minden voltam, hogy tarkább mesterség el sem képzelhető. Egy hét óta az a foglalkozásom, hogy hajnalban idejövök a lapot megnézni. De ez sem ér semmit — tette hozzá szomoru mosolylyal, — mire az ember fölgyalogol a 125. utczába, ahol pinczért keresnek, harmincz ember járt ott már előtte.

Sok érdekes dolgot mondott el nekem a szegény ember arról, hogy milyen módon uzsoráskodnak ilyen állást keresőkkel a munkaadók.

— Tudja, kérem, én már tapasztalt vagyok; ha belenézek a Staatszeitung hirdetéseibe, azonnal meglátom, melyik a becsületes hirdetés. De mennyi keserüségnek köszönhetem ezt a tapasztalatot!... Eleintén én is ugy tettem, mint a többi: vakon elfogadtam az állást, minden föltétellel együtt, mert hát éhes voltam. A vendéglős, akinek pinczér kell, a főpinczérrel szerződteti az embereit; a főpinczérnek pedig fél heti fizetés jár jutalékul, amiért szerződtetett. De ha az ember elfoglalja az állást és dolgozik hajnaltól estig, két hét után mégis kiteszik a szürét . . . mert a fizetőpinczér, mint mondtam, minden uj embertől féiheti bérét kapja provizióba. Ezért rugják ki a személyzetet minden untalan a munkaadók.

A szomoru ember csaknem sirva mondta el nékem, hogy most mégis elfogadna ilyen állást is, mert már tiz nap óta nem kapott meleg ételt.

— Hova való ön? — kérdeztem tőle.

— Berlinből jöttem ide.

— Otthon mi volt a foglalkozása?

Rámnézett. Aztán halkan ezt mondta:

— Ne kérdezzen, uram. Szégyelném megmondani. De ha a családi nevemet hallaná, azt hiszem, jól ismerné a német parlamenti ülések tudósitásaiból.

— Nős?

— Voltam. A feleségem és kis gyermekem ma már halottnak tekintenek engem . . . Sohasem szabad hazamennem többé! Pedig oda adnám életemnek többi részét, ha csak egyszer otthon lehetnék s megölelhetném még csak egyszer őket . . .

E pillanatban fölpattant mögöttünk a kapu. Az éjszakai csoportban hirtelen mozgolódás támadt.

— Itt a lap! — mondta a porosz, fölállva.

Két percz mulva ott álltunk a villamlámpa alatt, kezünkben a nyomdafestéktől még szagos friss lappal. A berlini szakértői kézmozdulattal egy csapásra fölnyitotta azt a laposdalt, ahol az őt leginkább érdeklő rovatot találja. Mögötte tiz-tizenkét ember tömörült, vállain át lesve az apró hirdetéseket. A berlini egyszerre hangosan megszólalt:

— Ki akar Staaten-Islandra menni? heti 7 dollár, első rangu restaurant.

— En elmegyek, — mondta félénken egy kis ember.

— Jól van. Hát Brooklynba? Heti 4 dollár ellátással, házon kivül lakás.

Erre ketten is ajánlkoztak. A porosz fölolvasott még nehány czimet, fölosztotta az álláskeresők közt a czimeket, nehogy valamennyien egy helyre menjenek, aztán összetette a lapot és felém fordult.

— Most elmegyek a magam dolga után. Isten áldja meg!

Féldollárost csusztattam a zsebébe anélkül, hogy észrevette volna.

— Holnap esetleg idenézek ismét, — mondtam; — érdekel, vajjon szerzett-e valamit.

— Nagyon sajnálnám, ha találkoznánk? — felelte mosolyogva és kezet szoritva velem, eltávozott.

Körülöttem már csak nehány ember állott ekkor, kik együtt vették a lapot, együtt böngészték tovább az apró betüket.

New-York már ébredezni kezdett. Itt-ott nyiltak a sörcsarnokok s amint végighaladtam a hosszu harmadik avenuen, csaknem minden étterem és »bar« előtt nehány férfit láttam, olyanokat, mint a Staatszeitung Building előtt: a hajótöröttek fajtájából.

folyamán 33 beteg gyógykezeltetett. A Sztaroveszky-alapitványi gyermekkórházban a lefolyt hónapban 40 beteg ápoltatott, bejáró beteg pedig 83 volt.

Elve született 58 fiu, 45 leány, összesen 103 gyermek. Elhalt 64 férfi, 42 nő, összesen 106 egyén. Az apadás 3. — Városrészenkint elhalt: Ujváros on 22, Olasziban 23, Váralja-Velencze és Csillagváros on 22, a kórházakban 39. — Ot éven aluli gyermek 36 halt el. — Szegény beteg 547 gyógykezeltetett az országos betegápolási alap terhére.

Az állategészségügyi állapot kifogástalan volt.

A közbiztonsági állapot november hóban, — az előző havihoz viszonyitva — visszaesést mutat, ami a beállott hidegebb időjárás s az ezzel járó munkanélküliségben leli természetes indokát.

Lopás 52, testi sértés 17, sikkasztás 4, csalás 2, hatóság elleni erőszak 2, váltóhamisitás 1 esetben volt bejelentve.

Nyomozás teljesittetett a kir. ügyészség elrendelésére 59, más hatóságok megkeresésére 72 esetben. Sikeres volt a nyomozás 41, sikertelen 62 esetben. Letartóztatva volt összesen 77 egyén, ezek közül az illetékes bírósághoz átkisértetett 13, eltolonczoltatott 64. Kihágási feljelentés 182 esetben tétetett. A lefolyt hónapban 1 tüzeset és 1 öngyilkosság történt.

A közadók november havi bevételi eredménye — habár 53306 kor. 98 fillérrel kevesebb kincstári adó folyt be, mint a mult év megfelelő időszakában, — de tekintettel arra, hogy a fenforgó politikai viszonyok következtében csakis önkéntes befizetésekről van szó: elég jónak mondható. Befolyt:

kincstári adóban	83597	kor.	9	fill.
kamatban	16	»	39	»
betegápolási pótadóban	2317	»	66	»
hadmentességi dijakban	66	»	—	»
iparkamarai illetékben	2336	»	31	»

mely összegek a kir. adóhivatalba ssállittattak át.

Törvényhatósági utadóban 8820 korona 57 fillér, kamatban 11 korona 72 fillér folyt be.

November hó folyamán 19 iparjogositvány adatott ki s nem szünt meg egy iparüzlet sem.

A polgármester jelentését tudomásul vették.

Miniszteri jó tanács.

A kereskedelemügyi miniszter leiratban értesitette a várost, hogy nem teljesitheti a közigazgatási bizottság azon kérelmét, miszerint Nagyváradon fa- és fémipari szakiskolát állitson fel, hanem ajánlja, hogy a város tegyen alapitványokat más városban létező hasonló szakiskoláknál, nagyváradi tanulók részére. — A miniszter leiratát kiadták a közigazgatási bizottság a városi tanácsnak.

A gázgyár ügye.

A polgármester ezután a gázgyár ügyét terjesztette elő. A városi tanács, az utczai járdákról alkotott szabályrendeletre hivatkozva, értesitette a nagyváradi gázgyárat, hogy a folyó évi deczember 15-től az utczaburkolatok felbontására előzetesen engedélyt kell kérnie.

Ez ellen a gázgyár nyilatkozatot intézett a tanácshoz, amelyben tiltakozik a tanács intézkedése ellen; hivatkozik a várossal kötött szerződésben foglalt jogára, amely szerint a magánvilágitáshoz és az ezzel járó burkolatfelbontásokhoz a jövőben is feltétlen joga van.

A városi tanács fentartotta a nyilatkozat daczára is álláspontját s ez ellen a gázgyár felebbezést adott be a közigazgatási bizottsághoz.

A bizottság elé terjesztett határozati javaslat a felebbezés elutasitását inditványozza.

Mihelfy Adolf szerint a közigazgatási bizottság csak konkrét esetekben határozhat s elvi kérdésbe nem bocsátkozhat. Ezért az egész ügyet adják vissza a tanácsnak.

Szokoly Tamás ellenkező véleményben van s érdemleges határozatot kiván. A gázgyárnak joga van szerzett jogát védeni s a sérelem orvoslását keresni. A gázgyárat ki kell vonni, a szerződés folytán, a szabályrendelet intézkedései alól s jogait csorbitatlanul továbbra is meg kell hagyni.

Rádl Odön felvilágositást kér az iránt, hogy a kérdés a jogügyi bizottságnál volt-e?

Bordé Ferencz kijelentette, hogy a jogügyi bizottság előtt nem volt a kérdés.

Hlatky Endre emlékezik, hogy a kérdés előfordult a jogügyi bizottságnál, a gőzmosódával kapcsolatosan. Hogy teljesiti a gázgyár a magánbevezetéseket, vagy csőrepedéseknél a javitási munkákat, ha a város nem engedi meg a burkolat felbontását? A gázgyár az engedélytől fél, mert az azt jelenti, hogy meg is tagadhatja a város. Nézete szerint csak bejelentésről lehetne szó. A városnak nem szabad kicsinyeskedni s a más jogát megölni. Ma a kérdés tárgytalan s csak majd konkrét esetekben határozhatnak. De ha mégis érdemleges határozatot hoznának, elzárni nem lehet a gázgyárt szerzett jogától.

Rimler Károly polgármester csatlakozik a Mihelfy inditványához. Ismerteti a szerződést. A 25. §. által a gázgyár elveszti minden kivételes jogát. — Adják vissza az iratokat a tanácsnak.

Hlatky Endre a szerződés további pontjaiból kimutatja, hogy az meghagyja a magánvilágitás jogát.

Rádl Odönnek aggálya van. Igazságosan akar itélni, még ha ez a város kárával járna is. A szabályrendelet nem jogerős, mert az ellen a gázgyár szabályszerü időben felebbezett. — A másik aggálya az, hogy azt látja, miszerint nem szünt meg a gázgyár joga a magánvilágitásra s azt csak az utczaburkolatok felbontásával gyakorolhatja. Erdemben kell a kérdést elbirálni s ezért csatlakozik Szokoly Tamás inditványához.

Bordé Ferencz eloszlatja Rádl Odön egyik aggályát azzal, hogy a szabályrendelet 1902-ben jóvá lett hagyva s a gázgyár akkor nem szólalt fel ellene.

Szokoly Tamás véleménye az, hogy annak idején nem kellett a gázgyárnak felszólalni, mert szerzett joga van. Ezt a jövőben sem akarja tőle elvonni, nehogy vesztett pere legyen a városnak.

Dús László főügyész is hozzászólott a kérdéshez. Bármiként határozzanak, az a szabályrendeleten nem változtat. Konkrét esetekben más fórumok intézkednek. A Mihelfy inditványát fogadja el.

A többség az iratokat visszaadta a tanácsnak.

Rádl Odön meghajlik a többség határozata előtt. A felvilágositásból azt látja, hogy a gázgyár annak idején nem szólalt fel a szabályrendelet ellen. A konkrét esetek elbirálásánál szivleljék meg az igazságot, s enyhén járjon el a tanács a gázgyárral, — tekintettel szerzett jogaira — nehogy szekaturáknak legyen kitéve.

Rimler Károly polgármester meglepőnek

Ki tudja, mennyi lehet ezek közt az uri familiákból idezüllött pária?

* * *

Legelőkelőbb személyzete van a hires Waldorf-Astoria szállónak az ötödik avenueben. De nem ám az éttermek elegáns pinczérgárdájában, ahol a fejedelmi borravalók teremnek, hanem lenn, a földalatti konyhában s annak is a leghátulsó zugában, ahol a névtelen, megszámozott disheswasher a késeket fényesiti és a tányérokat törli. Az egykori gavallér rossz kiszolgáló pinczér, nincs meg benne az a fürge hajlékonyság és ügyesség, amelyre szükség van az amerikai restaurantok véghetlen pontos és raffinált figyelemhez szoktatott vendégei között. Mr Schubert, egy hannoveri bevándorlott, aki jelenleg a szálló személyzetének az igazgatója, érdekes dolgokat mondott el nékem erre vonatkozólag.

— Fogalma sincs önnek arról, mennyi előkelő származásu ember kopogtat be nálam csaknem naponta, állás végett. Elfog a szánalom, ha ezeket a kétségbeesett existenciákat látom, akik uri kényelemben nőttek fel s akiket a könnyelmüség, vagy más hiba ide juttatott a nélkülözés kálváriájára. Szeretnék segiteni rajtuk, de — lehetetlen. Paradoxnak tetszik, de higyje el, igaz: sokkal kevesebb az intelligencziа ezekben az uri csemetékben, mint azokban a neveletlen, tanulatlan éhenkórászokban, akik az utczáról vetődtek ide. Hanem ez alól az általános szabály alól is akad kivétel, természetesen. Ha végigpillant a mi 957 pinczérünkön, talál köztük egy Liechtenstein herczeget, két párizsi igazi urat, sok német és osztrák mágnást és az ön honfitársai közül is néhány jó családból származó fiut, akik beváltak s oly nesztelen ügyességgel szolgálják körül az asztalokat, mintha borfiuból csöpörödtek volna waiter-ré. Ezek nem is bánják, hogy itt vannak. A borravalók hazája Amerika; hallotta-e ön otthon, az ó-hazában, hogy egyetlen vendégtől husz dollárt, vagyis 100 koronát kapjon a kiszolgáló pinczér borravaló fejében? Itt ez napirenden van. A munka csekély, melyet a pinczér végez: két segéde terit, rakosgat, ő csak felszolgál. Naponta hat órát van elfoglalva, kitünően étkezik és jó borokat kap . . . valóban nem csoda, ha éppen ez a Liechtenstein herczeg igy kiáltott föl: »Sohasem voltam akkora ur, mint most; nem is megyek többé haza.« A szezon csak félévig tart, amikor szabadságra megy a pinczér. Európába megy tengeri fürdőbe.

Ezt a Liechtenstein herczeget láttam is a Sun parlor nevü étteremszárnyban. Magas, szőke, simára beretvált arcza első tekintetre kivált a többi közül. Hanem persze nem mint herczeg szerepel a lajstromban s az a yankee, akinek a tip-jét a mellénye zsebébe csusztatja, nem sokat törődik azzal, hogy fejedelmek rokona segiti alája a karosszéket.

Roosevelt házában is an egy »naturalizált« párizsi mágnás: Rochefort egy oldalági rokona. Mint inas szolgál az elnöki palotában s nincs oka bizonyára a panaszkodásra.

Ezeknek az elnyomorodott európai előkelőségeknek jótékony őrangyala volt néhány év előtt a Broodvay és a 10-ik utcza sarkán álló Fleischmann-palota ura: Fleischmann, a leghiresebb new-yorki pék és milliomos. O maga is hires ember s abból a tipusból való, akiket pártfogol: huszártiszt volt Európában, még pedig az *osztrák-magyar hadseregben.* Eleintén sokat szenvedett, nyomorgott s amikor elfogyott a pénzecskéje, véletlenül egy pékmühelybe került inasnak. A geniális ember azonban hamar eltalálta a maga Amerikáját: föltalálóvá lett. Föltalálta a yankeek számára a bécsi császárzsömlyét, meg a kiflit. Amikor együtt volt ismét néhány dollárja, maga nyitott üzletet s ott kezdte el a Fleischmann-féle rozscipó, meg egyéb reggeli finom sütemény forgalomba hozását, melyet azelőtt nem ismertek az amerikaiak. Ma tiz millió dollárig »jó« a czége s nagy palotája földszintjén óriási Vienna restaurant tárul az elegáns éhezők számára. Fleischmann mindig nagy készséggel segit honfitársain, hanem amióta egy »volt huszártiszt«, akit pinczérnek alkalmazott, feltörte a kasszáját s 2000 dollárjával odább állt, fölhagyott az elegáns nyomorgók kultiválásával.

———

találja a felszólalást. A tanács mindég a törvény és szabályrendelet szerint jár el.

Még néhány apróbb ügy tárgyalása után az ülés véget ért.

A kath. tanitók a püspöknél.

A nagyváradi I. szerlartásu egyházmegye tanitói *Palotay* László pápai prelátus, egyházmegyei főtanfelügyelő vezetése mellett tegnap csütörtökön délelőtt mutatták be hódolatukat az uj egyházfő: *Szmrecsányi* Pál megyés püspök urnak.

A tisztelgésre az egyházmegye majdnem minden községéből jöttek be tanitók, a nagyváradiak pedig egytől-egyig megjelentek.

Az egyházfőt a tanitóság nevében a főtanfelügyelő lelkes szavakkal, hosszabb beszéddel üdvözölte. Erősen hangsulyozta, hogy a nagyváradi egyházmegye minden egyes tanitója hivatása magaslatán áll és az egyházat és édes hazánkat teljes odaadással szolgálja. Rájuk nem alkalmazható a pogány bölcs mondása, hogy »Quem Dei odere, paedagogem fecere,« amennyiben hivatásuk magaslatán állva nemcsak tanitói, hanem egyszersmint lelkes nevelői is a reájok bizott zsenge ifjuságnak. Büszke arra, hogy a mióta az egyházmegye tanügyének élen áll, nem volt reá eset, hogy a világi hatóság, azaz bármely megye kir. tanfelügyelője csak egy tanitó müködése ellen is panaszt emelt volna kötelesség mulasztás czimén; de igenis számos eset volt, a mikor a kir. tanfelügyelők az egyházmegye tanitóit megjutalmazásra ajánlották a felsőbb hatóságnak.

Végül pártfogásába és atyai jóindulatába ajánlotta munkatársait, az egyházmegye kiváló tanitóságát és kérte, adná reájok és hatásos müködésükre főpásztori áldását.

A püspök remek szavakban szivélyesen válaszolt az üdvözlő beszédre. Válaszában a tanitókat kedves barátainak és munkatársainak nevezte; s elsősorban örömének adott kifejezést afelett,hogy ily szép számmal jöttek el hozzá, hogy őt megismerjék. Ezen körülményben azon kölcsönös szeretet jelét látja, mely kell, hogy az egyházmegye minden egyes tanitóját iránta és minden egyes lelkipásztora iránt áthassa. Hangoztotta és fejtegette a tanitói pálya magasztos voltát és kijelenté, hogy biztositja az egyházmegye tanitóságát szeretetéről és atyai gondoskodásáról. Igyekezni fog azon, hogy egyházmegyéjének tanitósága megszabaduljon az anyagi gondok ólomsulyától és legalább olyan anyagi ellátásban részesüljön a milyet az állam fog adni tanitóinak. Az egyházmegye tanügyét mindenkor szivén fogja viselni, a tanitóság müködését pedig *saját otthonában* az iskolában személyesen óhajtja megismerni. Beszédének a tanitóságra rendkivüli hatása volt. Utána a tanitóságra adta főpásztori áldását.

Ezután *Stark* Gyula igazgató tanitó mutatta be egyenkint a jelen levőket, kiknek mindegyikéhez volt a főpásztornak nehány nyájas szava. Nagy érdeklődéssel tudakozódott az egyes iskolák körülményeiről és szinte meglepte a tanitóságot, hogy mennyire ismeri a főpásztor már is az egyházmegye tanügyi viszonyait.

A tanitóságot a főpásztor nyájas modora és atyai jó szive nagyon meghatotta s mind nyájan azon meggyőződéssel távoztak, hogy az egyházmegye és különösen annak tanitósága gondoskodó, jó atyát nyert az uj főpásztorban.

A hódolat nyilvánitás után a tanitóság még tisztelgett vezetőjénél, *Palotay* László kanonok, pápai prelátus, főtanfelügyelő urnál, akinek *Ember* György köszönte meg azon szivességét, hogy a tanitóságot kegyes volt a főpásztor elé vezetni.

UJDONSAGOK.

—

Szavazó-gép.

Az ellenzék valamikor az vetette leginkább a kormánypártnak szemére, hogy szavazó-gép. Ez régen volt. Ma az egész országgyülés szavazó-géppé vált s akik ezt az átváltoztatást megeszközölték: az ellenzék vitézkedő tagjai.

Tegnapelőtt is kilencz óra hosszat ült együtt a t. Ház és — szavazott. Szavazott effele kérdések fölött:

A jegyzőkönyvet ne papirszeletekre, hanem ivekre irják.

Az ivet középen behajtsák-e, vagy sem?

Az ivnek egyik oldalára irjanak-e vagy mindkettőre?

Es ezt hivják nemzeti küzdelemnek. S akik a küzdelmet »vivják«, büszkén vallják magukat Rákóczy, Bercsényi utódainak.

Haj Rákóczy! haj Bercsényi! Ha ezeket az utódokat nem a magas mennyekből látnák!

A derék obstruálókat jellemzi egy körülmény. Ők hozták létre az ex-lexet, ők biztatják az országot, hogy az adót ne fizesse senki s akinek mégis kedve volna megfizetni az adóját, attól se fogadja el az adópénztár. Hadd legyen üres az államkassza — s akik az üres állampénztárból legszorgalmasabban felszedik a képviselői fizetésüket: azok a nagy obstruálók.

Az igaz, hogy aki kilencz óra hosszat győzi szuszszal a szavazást, ezért a virtusért megérdemli a fizetést.

—

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauchpark) nyitva minden vasárnap és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 10 krért Kedden és csütörtökön d. u. 3—5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

—

Tisztelettel kérjük azon előfizetőinket, kik a* mult, *valamint a jelen évről hátralékban vannak, hogy előfizetési dijaikat mielőbb kiegyenliteni sziveskedjenek.

—

* **Görög szertartásuak ünnepe.** Unnepet ülnek ma, pénteken a görög szertartásu polgártársaink. Boldogasszony felajánlása ünnepét. Ebből az alkalomból a görög katholikus és görög keleti templomokban ünnepi istentiszteletek lesznek.

* **A villamos oszlopokról.** Most, mikor mindenfelé villamfényben usznak már az utczák, lassan kitünik a lámpák elhelyezésének egyik-másik hiányossága is. Több helyen észre lehet venni, hogy aránytalanul vannak elosztva a lámpák. Ujabban a Hármas-utcza lakóitól kaptunk panaszt. Ez az utcza a forgalmasabbak közé tartozik, mert a Körös- és Teleky-utczákat kapcsolja össze s mégis éppen az a része, mely ezt a két utczát összeköti, a leggyengébben világitott részek közé tartozik. Másutt mindenütt minden második oszlopon van egy lámpa, itt csak a negyediken, ugy, hogy a Körös- és Teleky-utcza közti vonalon egyetlen egy lámpa világit, az is a Körös-utcza közvetlen közelében, ugy hogy a Kápolna-tér mellett az utcza csaknem teljesen sötét. S ilyenforma »világitás« van másfelé is.

* **A tanitók drágasági pótléka.** Emlitettük, hogy Nagyvárad város tisztviselői s külön a havi- és napidijasok, drágasági pótlék iránt folyamodtak a városhoz. Tegnap beérkezett a közigazgatási iktatóba a községi tanitók és tanitónők hasonló irányu kérvénye. A beadványukban rámutatnak azon kétségtelen tényre, hogy az utóbbi pár év alatt hallatlan mérvben megdrágult Nagyváradon a megélhetés. A piaczon az élelmi czikkek olyan árakon kelnek, amilyenre még nem volt példa. A tanitók nem teszik ki kérvényükben, hogy milyen összeget kérnek, hanem ezt a tanács és a törvényhatóság jóindulatára bizzák.

* **Kántorválasztás** Szentesen. Müvészi esemény szintere volt nov. 20-án a Sima Ferencz hires városa. Az alföld legjobb kántorai mérték az erejüket össze. A próbán részt vettek Krebesz Gyula czeglédi, Simon Lőrincz boholi, Tihanyi Béla radványi, Boldizsár Pál rékási, Fehér Zoltán mezőkovácsii, Kalmár Illés nagyváradi, Molnár Antal lőrinczi, Szilvási Rajmond mesterszállási, Sipper Lőrincz simonfalussi, Rapcsányi Imre irsáki, Kirer József dorozsmai, Mesner Károly kenderesi, Sándor József turai, Rithnovszky Antal abonyi, Balog Antal ujszászi, Szatmári József petrovaszellói, Szappanyos Imre sátoraljaujhelyi, Krajcsovics József félegyházi segéd, Mezey István szentesi segéd, Barta Lajos kecskeméti segéd, Almásy László mindszenti kántorok és Sánta János szentesi irnok. Az egytől egyig kiváló hangu kántorok közül kitünt a czeglédi, a mezőkovácsi, az irsáki, a dorozsmai, kenderesi, ujszászi, nagyváradi és kecskeméti kántorok. Játékával keltett feltünést a sátoraljaujhelyi kántor. A választást decz. 1-én ejtették meg. Megválasztották *Khirer* József dorozsmai kántort, a ki állását a választás megerősitése után foglalja el.

* **A vasárnapi munkaszünet** érdekében. Sok szó hangzott el már a helyi lapokban is a vasárnapi munkaszünetet illetőleg. Törvénybe is lett iktatva s ezzel kötelezővé téve minden kereskedőre annak szigoru megtartása. Am de a nagyváradi kereskedők egy része is — tisztelet a kivételnek — nem igen hódolt meg a törvény rendelkezésének s vasárnap a zárórán tul is méregette a czukrot, kávét stb. nem kis bosszuságára a kereskedői alkalmazottaknak, kiket igy gazdáik megfosztottak a vasárnapi pihenő édes élvezetétől. Hogy a kereskedői alkalmazottak végre is mindnyájan hozzájuthassanak a vasárnapi munkaszünethez, a magyarországi kereskedelmi alkalmazottak szakegyletének nagyváradi fiókjához fordultak orvoslásért. Ez aztán tegnap *Gerő* Armin rendőrkapitányhoz adott be egy kérelmet, hogy a helybeli kereskedőket a vasárnapi munkaszünetről alkotott törvény és kereskedelmi miniszteri rendelet szigoru megtartására szoritsa. *Gerő* rendőrkapitány azonnal utasitotta a kerületi biztosokat, valamint az egész rendőrlegénységet, hogy az egyes üzleteket a munkaszüneti napokon a legszigorubban ellenőrizzék s minden legkisebb kihágást hozzá nyomban bejelentsenek. Ez ujabb intézkedés kapcsán ez uton is figyelmezteti a rendőrkapitányi hivatal az érdekelt üzlettulajdonosokat, hogy saját érdekükben óvakodjanak a munkaszüneti törvény bárminemü kijátszásától, mert ellenkező esetben szigoruan fognak büntettetni.

* **A czipészsztrájk.** A már régebb idő óta tartó czipészsztrájk még mindig nem fejeződött be. A munkaadók és munkások között fennálló ellentéteket még most sem sikerült elháritani. A bérmozgalom megszüntetése végett *Gerő* Armin rendőrkapitány a munkaadók és munkások képviselőit 5-én szombaton délelőtt 10 órakor ujra összehivta értekezletre a saját hivatalos helyiségébe. Remélhető, hogy ezen értekezleten a kölcsönösen tett engedmények alapján végre is véglegesen megoldatik az áldatlan kenyérharcz.

* **Öngyilkosság.** *Szondi* Juliska debreczeni illetőségü 19 éves leány, egy mulatóhely kiszolgáló alkalmazottja tegnap déli egy órakor forpópisztolylyal mellbe lőtte magát. Az öngyilkos leányhoz dr. *Edelmann* Menyhért orvost hivták el a házbeliek, ki a sulyosan sérült leányzót az első orvosi segélyben részesitette, majd be-

szállitotta a biharmegyei közkórházba. Tettének okául azt mondja, hogy reménytelenül szerelmes, ezért választotta a halált, Sebe sulyos, de nem életveszélyes.

* **Elfogott betörők.** Hat marczona utonállót kisértek át a csendőrök tegnap a nagyváradi kir. ügyészség fogházába. Rovott multu fosztogatói az utasoknak mind a hatan. Van köztük furfangos paraszt tolvaj, meg városi kitanult betörő. Ez az egymáshoz illő szemét nép az utóbbi időben egy bandába állva müködött Biharmegyében Alsó-Verbász, Csarnó, és telki községek határában.

September 15 én éjszaka *Páhor* István, a termetes kovács, a ki mestere a betörésnek *Leokucza* Vaszali kocsiján *Vlád* Flore, *Puvás* Pável és *Szabó* György társaságában az erdőn keresztül lopóztak Alsó-Verbászra s özv. *Judre* Abrahámné házát fosztották ki. *Vlád* Flore az őrizetlen ház telkén előbb kémkedve körülnézett s az ő őrködése mellett *Páhor* István törte fel a zárakat s mintegy 500 korona értékü tárgyat raboltak el.

November 20-án aztán megismételték a rabló manővert s 554 korona készpénzt raboltak el. Ez alkalommal *Nyika* Pável, *Aron* János, *Koszta* Pável segédkeztek Páhor Istvánnak. A beszállitott rablóbandát tegnap hallgatta ki *Ember* Géza vizsgálóbiró s a társaság egyideig vizsgálati fogságban pihen az ügyészség fogházában.

* **Leégett szinház.** Amerikából óriási tüzvészt jelentenek a kábeltáviratok. Brocklynban földig égett egy hatalmas szinház épülete. A nagy szerencsétlenségben az volt a szerencse, hogy nem előadás közben ütött ki a tüzvész, hanem délelőtt. Azonban a szinház akkor sem volt elhagyatott, mert éppen próbát tartottak a szinpadon. A hirtelen támadt veszedelemnek igy is nagy volt a hatása. A szinészek rémülten akartak menekülni, de egy részüknek nem sikerült s igy többen a lángok martalékává lettek. Megrázóan tragikus jelenet volt ebben a halálban; egy fiatal szinésznő, Mary Lyle, a lángok láttára hirtelen megőrült.

— Jaj be szép! — kiáltott és kaczagva belerohant a lángokba, ahol persze életét vesztette.

* **A buffet és az obstrukczió.** *Drechsler*, a képviselőház vendéglőse, aki egyébként szülétett kormánypárti, darab idő óta lelkes hive az obstrukczionak.

Valóságos aggodalommal lesi a hireket, hogy mi lesz, mi várható, folyik-e a harcz tovább, vagy se?

Mikor meghallotta, hogy permanens ülések is lehetnek még, nagy diadallal mondotta:

— Az már helyes! Az kellene!

— Miért? — kérdezte tőle néhány képviselő. — Miért tartja ezt olyan okvetlenül szükségesnek és jónak?

— Miért? — mondta Drechsler. — Mert ha már a párhuzamos ülések is olyan nagyot lenditettek az üzletemen, hát még a permanens ülések! Még három hónapi obstrukczió és négyemeletes házat épittetek!

Hogy egyébként némi statisztikával is szolgáljunk a Ház étvágyáról, elmondjuk, hogy a tegnapi napon elfogyott a buffetben: 142 pár tormás virsli, 65 adag sonka, 169 darab tojás, 98 adag borju-pörkölt, 14 adag korhelyleves, 211 adag hal, 317 adag vesepecsenye, rostélyos, meg egyéb marhasült, 38 adag szárnyas, 12 adag székely-gulyás, 67 adag sajt és 416 adag tészta. Italokban pedig: 426 pohár sör, 162 üveg bor, 147 fröcs, 3 üveg pezsgő, 68 pohárka cognac, meg egyéb pálinka, azonkivül 173 feketekávé és 14 csésze fehér kávé, meg 696 darab kenyér.

* **Elfogott betörő.** Pasku Unipan hirhedt délvidéki betörőt, a ki csak az utóbbi hetekben mintegy 25 betörést követett el, a temesvári rendőrség az éjjel egy gyárvárosi korcsmában elfogta. Pasku revolverével kétségbeesetten védekezett, de a rendőrség legyürte és elfogta.

* **A bün hypnozisa.** A bünnek hypnotikus hatása az emberre ismeretes. Most azonban olyan eset előtt áll a berlini rendőrség, amely a maga nemében páratlan.

A mult héten Berlin külvárosában meggyilkoltak egy szatócsot. A szenzáczióra éhes lapok élénk szinekkel ecsetelték a bünteényt és napokig irtak arról. A rendőrség, amely lázasan kutatott a véres bün titkai után, sehogyan sem tudott a gyilkos nyomára akadni. Három nappal ezelőtt reggel egy ember állitott be a rendőrségre.

— A főnököt keresem, — mondta. — Fontos közlendőm van a gyilkosság ügyében.

Nyomban bevezették tehát és ekkor a főnök előtt igy beszélt:

— Nem nézhetem, hogy a rendőrség oly sokáig hajszolja a szatócs gyilkosát hasztalanul. Eljöttem tehát, hogy megkiméljem önöket a további fáradalmaktól . . . A gyilkosságot én követtem el.

És elmondta, hogy Reiss Henrik a neve, bemondta a lakása czimét és a gyilkosság okául rablási szándékot vallott.

A gyilkost természetesen nyomban zár mögé tették és a vizsgálóbiró Reiss lakására sietett, hogy házkutatást tartson. Mekkora volt azonban a bámulata, amikor ott megtudta, hogy Reiss hetek óta ágyban fekvő beteg; a gyilkosságot nem követhette el, mert ki sem mozdult a házból. A szegény idegbajos ember az ujságok leirása révén oly élénken képzelte el a gyilkosságot, hogy végre magát hitte a gyilkos szerepében és felhasználva azt az órát, amig a felesége a piaczra ment, megszökött az ágyából. Az idegbajos embert persze azonnal hazavitték a rendőrség börtönéből.

* **Rendőri hirek.** *Lopások.* *Blond* Zsigmond sörkihordó kocsijáról tegnap délelőtt a malom-uteczai Nuszbaum Laura-féle üzlet előtt, mig a kocsis a boltban járt, egy 25 literes hordó sört leloptak. — *Bugyi* Mihály biharpüspökii ref. lelkész kocsisától *Osvát* Jánostól a Zöldfa istállójában egy ezüst zsebórát lopott el valaki. — Mindkét lopás tettesét a rendőrség kutatja. — *Találtatott* 30 korona pénz, egy erszény két korona tartalommal, egy doboz czukor és egy uj lószerszám. Tulajdonosaik jelentkezzenek Mendelényi Béla rendőrségi fogalmazónál.

x Ma már mindenki tudja, hogy városunk legelőnyösebb bevásárlási forrása *Wallerstein Fülöp Fiai* nagyáruháza (Nagyvárad, Bémer-tér), hova bizalommal fordulhat mindenki szükségleteit beszerezni. Mi részünkről ez uton ajánljuk olvasóközönségünk szives figyelmébe. Bővebb felvilágositással szolgál a czég lapunk mai számában közölt hirdetése.

IRODALOM.

Az **Örökimádás** czimü katholikus havi folyóirat novemberi száma rendkivüli dus tartalommal jelent meg, melyből különösen kiemelendők a következő czikkek:

Jöjjetek, imádjuk! — Jézussal. — Advent idején. — Az eucharisztikus Jézus üldözése. — A szeretet vértanuja. — Első szentáldozás az Uzambara hegységben. — Virtus exibat. — Hogy fogadjuk házunkban az Oltáriszentséget? — Vegyesek. — Az Örökimádás temploma. — Oltáregyesületi ügyek. — Befolyt dijak. — Irodalom. Szerkesztői üzenet. — Hirdetések.

E valóban életrevaló folyóirat a Központi Oltáregyesület (Budapest IX. Rákos-utcza 5.) kiadásában jelenik meg s előfizetési ára egy évre csak 3 korona. Ajánljuk t. előfizetőink pártfogásába.

TANUGY.

Javitó és pótló érettségi vizsgálat az állami főreáliskolában.

A nagyváradi m. kir. áll. főreáliskolában az 1902—3. évre vonatkozó második javitó és pótló érettségi vizsgálatok f. hó 12-én, szombaton fognak megtartatni; a pótló vizsgálatok irásbeli része 7-én kezdődik. — *Az igazgatóság.*

EGYESÜLETEK.

Jóváhagyott alapszabályok.

A belügyminiszter a »Nagyváradi mükedvelő fényképészek köré«-nek alapszabályait jóváhagyta. A kör ideiglenes elnöke *Mezey* Mihály, id. jegyzője *Hanzlián* Ede.

SZINHÁZ.

Czigányverseny.

— Negyedik nap. —

Essünk először tul a legkellemetlenebben: a tegnapi est végén, *Varga* Dezső tárogatószólóján. Eleinte csodálkoztunk, hogy ily érdekes zeneszámot a végére hagynak, a mikor mindenki mozgolódik, de aztán beláttuk, hogy igy is korán lépett fel Varga. Kezdőnek sem valami kiváló, nyilvános fellépésben pedig csak gixerei kiválók. Pihenjen és tanuljon békében.

Annál jobb volt a két zenekar. Különösen az első, a *Csikai* Gyuri kolozsvári bandája magyaros előadásával valósággal elragadta a közönséget. Ez az egyszerü megjelenésü emberke, a ki nekünk kissé szokatlanul élénk mozdulatokkal hegedül, valósággal mestere a »mulatós« magyar nótának. Mintha beszélne a hegedüje; a zene mindig teljesen fedi a szöveget ugy tempóval, mint erővel. Innen az a közvetlen hatás, melyet a hallgatóra gyakorol: nemcsak a fülnek, hanem a szivnek is szól a zenéje. A banda valamennyi tagja képzett zenész, közülök kivált a klarinétosok ügyessége uralkodik a finom futamok által. Bemutattak több kolozsvári dalt is: az itt ismert nóták közül a következőket: Elragadta galambomat. Magasan repül a daru. Lehullott a rezgő nyárfa. Piros rózsa tövében. Alom volt a mi szerelmünk. Hallgasson el a hegedü. Eg a kunyhó stb. Mindenikből kisugárzott a magyaros érzés és hangulat; a halk és forte részeket váltakozva használja, bár kissé sablonosan: következetesen a nóták közepe felé erősödik a hang s aztán ismét halkul, a mi megfelel a legtöbb, de nem minden magyar dalnak.

Jellemzik Csikaiékat az erő, melyet az otthoniasság, biztos fellépés ad, a magyarosság, egy dalnak többféle változatban való ügyes feldolgozása, a lassuból a frissbe való sikerült átmenet s a frissnél tánczhoz való, pompásan betartott csárdás-tempó.

Dula Miklós bandájának főerősségét a gordonkása teszi. Színte kiválik a zenekarból ez a gyönyörü hangszer, mely az összes vonós hangszerek közt legjobban tud a szivhez szólani. Ez a gordonka hozott változatosságot a zenekarba, melynek előadása különben kissé egyhangu. Állandóan teljes erővel müködik a vonó, holott magyar dalnál már csak azért is megkivánja az ember a halkabb részeket, mert legalább azalatt a legfáradhatlanabb csevegő szomszédok is kénytelenek hallgatni s az ember zene közben zenét is hallhat. Dula bandája különben a vidéki igényeknek teljesen megfelelő, képzett zenekar, mely kisebb követelményeket teljesen kielégit. Igyekvése minden esetre elismerést érdemel.

Szindarabként a *Báránykák* kerültek szinre.

Dr. K. A.

—

Béla czigány — Rácz Tóni. A czigányverseny utolsó napján *Hódmező-Vásárhely* és *Gyula* czigányai küzdenek a verseny dijáért. *Vásárhelyi* Béla czigányt nem kell bemutatni, nóta szól róla. Valódi czigány ez; aki a mulató embernek megérti hangulatát, buját, keservét, örömét, vigaszságát. Vele együtt lép fel *Rácz* Tóni az első gyulai banda a kinek jelességét a békésmegyeiek igazolják. A czigányverseny közae a »*Parasztbecsület*«-et adja elő a társulat, a melyben *Ruzsinszky* Ilonának Santuzza legkiválóbb szerepe.

Dijkiosztás. Monstre hangverseny. Tiz czigánybanda vendégszereplése után véget ér a czigányverseny: a mely méreteiben legelől áll a vidéki szinházak versenyeiben. Felléptek idegen bandák: *Kóczé* Antal (Budapest), *Magyari* testvérek (Debreczen), *Csikai* Gyuszi (Kolozsvár), *Farkas* Józsi (Szolnok), *Béla* czigány (Hódmezővásárhely), *Rácz* Tóni (Gyula). Nagyváradiak: *Hamza* Miska, *Pócsi* Laczi, *Bura* Károly, *Hamza* Gyuszi, *Dula* Miklós tárogatóval *Varga* Dezső és *Bura* Mihály, Két hires czigányprimást a vadászatok akadályoztak meg az eljövetelben: *Bencze* Gyuszit (Nyiregyháza) és *Sovánka* Nándort (Nyitra). Az eredmény elsőrangu, volt köztük müvész, igazi czigányprimás, jó banda. A közönség tudta méltányolni az igazgatóság buzgalmát s látogatta a szinházat. A zsüri szombaton ül össze s határoz a dijak kiosztásáról. Hétfőn vagy szerdán történik meg a dijak kiosztása nagy ünnepélyességgel. A nyertes bandák valamennyien eljönnek s egy nótát játszanak s azután felolvassák a zsüri határozatát s *Kleméry* Ferencz titkár a szinpadon kiosztja a dijakat. Itt emlitjük meg, hogy a versenyt *Erdélyi* Miklós titkár rendezte, aki utolsó este az összes czigányzenekarok közreműködésével monstre hangversenyt tervez.

Czutor Béla h.-m.-vásárhelyi, Rácz Tóni gyulai, valamint teljes zenekaruk fellépte.

Szigligeti-Szinház.

Folyószám 64. Bérletszám 63. (páratlan.)

Ma, pénteken 1903. deczember 4-én:

Parasztbecsület.

Opera.

SZEMÉLYEK.

Luczia, fogadósné — — —	T. Pogány Janka
Turiddu, fia — — — —	Békefi Lajos
Alfio, fuvaros — — —	Horváth Kálmán
Lóla, felesége — — —	Parlagi Kornélia
Santuzza, pórleány — —	Ruzsinszky Ilona

HELYARAK: Nagypáholy **14** koron., földszinti és első emeleti páholy **12** kor. Másodemeleti páholy **8** kor. Zsölye **3** kor. Körszék **2** k r. **40** fill. Támlásszék, **2** kor. Erkélyülés 1-ső sor **1** kor. **20** fill., közép 2-ik sor **1** kor. Erkélyülés oldal 2-ik sor **80** fill. II. emeleti zártszék **60** fill. Földszinti állóhely **1** kor., Diák és katonajegy a földszintre **60** fill. Karzati állóhely **40** fill. Egy szinlap **20** fill.

Jegyek előre válthatók a szinház jobb oldalán, a bérházzal szemben, d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás 7 órakor.

A holnapi előadásra jegyek már d. u. 3. órától előre válthatók.

Kezdete fél 8 órakor, vége 10 órakor.

Holnap, szombaton deczember 5-én

Modell.

Operette.

NYILTTÉR.

—

Kálmán Sándor

ékszerész,

Nagyvárad, Szt. László-tér.

Ajánlja: *Drágakövek, ékszerek, arany és ezüst ajándéktárgyak, női és férfi aranyórák, ezüst evőeszközökből álló nagy raktárát, a* **legszolidabb szabott árak mellett.** 433.

Javitások és átalakitások

a legfinomabb kivitelben.

Telefonszám: 409. Telefonszám: 409.

Hajnal Ferencz

füszer-, csemege-, bor-, déligyümölcs- és vadaskereskedése

NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA,

Széchenyi-szállodával szemben.

Ujdonság!! A közelgő disznóölési idényre ajánlom saját találmányu

Sonka-páczomat,

mely minden háztartásban nélkülözhetetlen. E páczczal készitett sonkák tulajdonságai, hogy füstölés után (egész évben) sem szárad ki s szép piros szint és kellemes zamatot kap.

1 klgr. ára 64 kr.,

mely elegendő 4 sonka bepáczolásához. Ujdonság!!

Ujdonság! Oszy Sándor. Mindennemü **halak, conservek, teák, rumok, teasütemények**, bel- és külföldi

gyógy- és asztali borok,

magyar és franczia pezsgők és cognacok.

AUBETIN & Cie. franczia pezsgő és a világhiru

Előpataki gyógyviz

főraktára Bihar, Békés és Szilágymegyék részére.

Nagy raktár sajtok, turók, prágai sódar és hideg felvágottakból.

Naponta friss teavaj.

Vidéki megrendeléseknél csomagolás és vasuthoz szállitás teljesen dijtalanul eszközöltetik.

Számos megrendelést kérve, maradok

kiváló tisztelettel

HAJNAL FERENCZ.

Ujdonság! Verseczi Must-kolbász 1 drb 35 kr. udv. czukr. mignon különlegességei.

Ujdonság! Megay Foot-Ball bombái a legkitünőbb gourmand csemege 1 darab 15 kr. csokoládés

Kiárusitás

diszműáruk

és

gyermekjátékban.

Minthogy az uri divat raktáramat lényegesen megnagyobbitottam, helyszüke miatt a diszműárukat u. m. *Bronzáruk, Dohányzókészletek, Diszórák, kasetták, China-ezüst* tárgyakat, *Alpacca-ezüst kanalak* és *evőeszközök, faldiszeket, gyermekjátékokat* mélyen leszállitott árakon, sőt beszerzési áron alul is teljesen kiárusitom.

Leipnik Mihály,

Olaszi, Bémer-tér. 449

TÁVIRATOK.

—

Módositott békeprogramm.

Budapest, decz. 3. (Saj. tud. táv). A Kossuth-pártban az ellentétek remélhetőleg elsimulnak. Erre enged következtetni az obstruálokkal ma folytatott tárgyalás eredménye. *Thaly* Kálmán közvetitő inditványára abban állapodott meg a békepárt, hogy módositásokat eszközöl Kossuth inditványán s e kibővitett inditványt terjeszti a harczoló függetlenségiek elé. A bővitések a parallel ülésekről szóló határozat visszavonásának követelése, s másodsorban annak föltétele, hogy a kormány enunciálja, miszerint minden *jog a nemzettől ered, tehát a nemzetnek királyával együtt értve joga van a hadsereg vezérleti nyelvét is megváltoztatni.*

A békeinditványban e követelmények körülbelől a következő szövegezésben nyernek kifejezést:

A hadsereg nyelve az ország egyéb érdekeit érintő fontos politikai okok miatt bár nem érintetik, hanem a kormány kötelező kijelentèsi tesz arra nézve, hogy a nemzetnek, — melytől minden jog ered, — joga van az 1867. 12. t.-czikket az országgyülésnek mint törvényhozó testületnek királyával egyetértve megváltoztatni.

Az igy módositott inditványt *Kossuth* Ferencz Tóth Jánossal és Thaly Kálmánnal elvitte Tisza István grófhoz. *Tisza* engedékeny előzékenységgel tárgyalt az inditványokról s a parallel ülések visszavonásáról szólót szövegében is elfogadta.

Az ily módon békével kecsegtető ujjászövegezett inditványt Thaly Kálmán terjeszti az együttes függetlenségi értekezlet elé, melyet holnap este 8 órakor tartanak meg.

Ezt megelőzőleg délelőtt 10 órakor a harcziasak értekezletet tartanak, a békések pedig délután *Kossuth* lakásán véglegesen megállapodnak az inditványokban s ugy terjesztik a közös értekezlet elé.

Egy nap szünet a Házban.

Budapest, decz. 3. (Saj. tud. táv.) *Mukics* Simon inditványára a szavazás szünetekkel este hét óráig tartott. A szavazás után *Tisza* István grófkérte a a házat, hogy tekintettel a napok óta folytonos ülésekre, legyen figyelemmel a ház a miniszterek sürgösen elintézendő ügyeire, melyek időt vesznek igénybe, s igy holnap *ne tartson a ház ülést.* A ház az inditványt elfogadta s igy a legközelebbi ülés szombaton lesz.

A néppárt értekezlete.

Budapest, decz. 3. (Saj. tud. táv). Holnap este 6 órakor értekezletet tart a néppárt, melyen nemcsak a pártügyeket, de a béketárgyalásokat is megvitatják. Erre vonatkozólag érdekes, hogy *Plósz* Sándor igazságügyminiszter megkérdezte ma a folyosón *Zichy* Nándor grófot, hogy a néppárt milyen állást foglal a béketárgyalások ügyében, mire *Zichy* Aladár igy nyilatkozott, hogy ha a kormány békét akar, vonja vissza parallel ülésekről szóló határozatot, *s hivjon össze egy pártközi konferenciát.*

Bentartják a katonákat.

Budapest, decz. 3. (Saj. tud. táv.) Megbizható forrásból szerzett értesülések alapján jelentik Bécsből, hogy a hadügyi kormány, az esetben, ha januárban sem lehetne soroztatni, — ugy intézkedik, hogy *a három utolsó évi póttartalékosokat berendelik szolgálattételre. A lovasságnál és a lovastüzérségnél pedig az utolsó évi legénységet visszatartják.*

Az állatorvosi kongresszus.

Bloemfontein, deczember 2. Az állatorvos-kongresszus megkezdődött. A kiküldöttek között van Koch tanár, a fokvárosi német főkonzél, Lindequist kormánytanácsos és Rückmann marhatenyésztési és állatorvosi szakértő. (M. T. I.)

A dán trónörökös elutazása.

Bécs, deczember 2. A dán trónörökös tegnap este Sopronból ide érkezett. (M. T. I,)

Elmebetegek a Fehér Házban.

Washington, deczember 2. A Fehér Házban ismét két elmebeteget tartóztattak le. Az egyik azt mondta, hogy Roosevelt elnököt hipnotizálni akarta, a másiknál pedig hosszu kés volt. Arra a hirre, hogy Miniapoliszban egy elmebeteg elszökött az elmebetegek intézetéből és azt mondta, hogy be akar hatolni az elnökhöz, a Fehér Ház őrségét megerősitették. (M. T. I.)

A szocziáldemokrata alelnök.

Berlin, deczember 3. A Vorwerts szerint az országgyülési szocziálista párt elhatározta, hogy az elnökválasztáskor Singer képviselőt fogja első alelnökül ajánlani. (M. T. I.)

A macedón reformok.

Konstantinápoly, deczember 2. Sem a portához, sem a nagykövetségekhez nem érkeztek táviratok a reformkövetelésekkel való ellenkezés Gyakovóból jelentett hirére vonatkozólag. A helyzet a prizrendi és ipeki szandsákokban az utolsó időben egyáltalán nem rosszabbodott. Azonban lokális zavargások folyton tartanak. Ehez járul az utolsó időben a marhaadó ellen való tiltakozás, melynek létesitését azonban egyelőre felfüggesztették. A szkutari vilajetből nem érkeztek nyugtalanitó hirek. A hegyi törzsek főnökeinek Tiranában (durazzói szandsák) való összejövetele is csak a marhaadó ellen irányul. Ez a gyülés, amelyen öt főnök vett részt a napokban, miután a marhaadó ellen tiltakozott, felosalott. Itt is felfüggesztették a marhaadó behajtását. (M. T. I.)

REGÉNY CSARNOK.

A tenger alatt.

— Kalandos regény. — 11

(Megjelent a Strand Magazine 1902. évfolyamában.)

Irta: **Max Pémberton.**

— Bukj le, fiam és szedd a lábaidat! — sugtam Dollynak, mihelyt kissé magamhoz tértem, — olyan szót hallottunk, amelylyel nem szállhatunk pörbe.

S mialatt erős esküvel megfogadtam magamban, hogy megfizetek még ezért az orgyilkos támadásért, mind a ketten a sziklához lapulva és fáktól fákhoz surranva futottunk a szirt felé, melynek aljában, a csónakunk várakozott. De a magam becsületére ki kell jelentenem, hogy nem a tulajdon életemet féltettem akkor, hanem azt a szegény asszonyt, akinek örökre vége lett volna, ha engemet baj ér.

IV. FEJEZET.

Melyben hazamegyünk a hajóra, de ismét visszatérünk.

Félórával később odahaza voltam a hajón s mindjárt lehivattam a szobába mister Jacobot és Bligh Pétert.

— Czimborák, — mondtam nekik bevezetés nélkül, — a hajó rögtön indul San-Franciscóba s önök hizonyára szeretnék tudni, hogy miért épen oda. Nos, hát megmondom: azért, mert ez a legrövidebb út a Ken-szigetre.

A két ember meghökkenve nézett rám, de látván komolyságomat, egyikük se szólt. A hajó födélzetén mindenki hallotta a lövést s azt is tudták, hogy Dolly Venn, meg a kapitány lélekszakadva futottak a halál elől a csónak felé.

— Ugy van, — ismételtem, — ez a legrövidebb út a Ken-szigetre. Mert mit csinál az okos ember, ha be akar menni a házba, s látja, hogy a kapun nem eresztik be? . . . Megkerüli a házat, megvárja az éjszakát s aztán hátulról tör be. Ezt akarom tenni én is ma éjszaka annak az érdekébe akinek önök is szivvel-lélekkel szolgálnak.

— Helyes, helyes, — hagyták rá mind a ketten és közelebb húzták székűket az asztalhoz.

A két ember leitta magát dőlben, de Bligh Péter egyszerre kijózanodott a beszédemre, mister Jacob pedig megtömte a pipáját s egész lelke ott csillagott apró, villogó szemeiben. Én pedig igy folytattam;

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASAG.

Határidők.

Budapest, decz. 3.

Buza októberre	7.36
Buza áprilisra	7.38
Tengeri	6.26
Rozs okt.	6.80
Zab ápr.	5.90
Káposzta, repcze, aug.	11.90

Értéktőzsde

Budapest, decz. 3.

Osztrák hitel	688.50
Magyar hitel	749.50
Államvasut	694.—
Rimamurányi	488.—
Magyar jelzálog	535.25
Salgótarjáni	—.—
Wagon-kölcsön	—.—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1903. decz. 3-án.

Magyar aranyjáradék 4%	118.50
Magyar koronajáradék	98.50
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4½%	—.—
Magyarvasuti kölcsön ezüstben 2½%	—.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—.—
Magyar földtehermentesitési kötvény 4%	98.25
Italmérési jog megváltási kötvény	—.—
Horváth szlavonföldtehermentesi kötvény	97.75
Magyar nyeremény-sorsjegy-kölcsön	208.—
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	163.—
Osztrák járadék papirban	100.10
Osztrák járadék papirban	100.40
Osztrák járadék aranyban	119.25
Oszt[illegible]korona [illegible]ék	99.75
Osztrák államsorsjegyek	156.—
Osztrák magyar bank részvény	16.20
Magyar hitelbankrészvény	685.—
Osztrák hitelintézet részvény	675.50
Párisi vista	19.04
29 frankos arany (Napoleon'dor)	117.12
Németbirodalmi márka	239.60
Londoni vista	95.10
20 márkás arany	23.43

A szerkesztésért felelős:
Dr. VUCSKICS GYULA.

7883—1903. T. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A belényesi kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy T. Thury Ignácz végrehajtatónak *Mujelucz Mitru* és társai végrehajtást szenvedők elleni 14 kor. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a nagyváradi kir. törvényszék (a m.-csékei kir. járásbiróság) területén lévő Dekányesd községben fekvő a dekányesdi 35. sz. tjkvben A I. 8—14. rsz. a. foglalt ingatlanra az árverést 792 kor.-ban ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az *1903. évi deczember hó 18-ik napján délelőtt 9 órakor* Dekányesd községházánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át, vagyis 79 kor. 20 fillért készpénzben, vagy az 1881: LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Belényes, 1903. évi október hó 6. napján.

A belényesi kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság.

Lukács Lajos,
kir. albiró.

525

Hirdetmény.

A „Nagyváradi Hitelbank Részvénytársaság"

(Kossuth Lajos-utcza 10. sz.) elfogad betéteket könyvecskékre és folyó számlára:

6 hóig elhelyezett összeg után **5%-os kamatot fizet.**

Előnyös feltételek mellett leszámitol váltókat.

Jelzálogra kölcsönöket nyujt.

Értékpapirok, ékszerek és terményekre előleget ad.

Nagyvárad, 1903. deczember hó.

Az igazgatóság.

522

Belépési felhivás!

A »Nagyváradi Hitelbank takarék- és segélyszövetkezet« II-ik évtársulatába.

Belépni kivánók ezen szándékukat 1904. évi január hó 1-ig a »Nagyváradi Hitelbank r. t.« üzleti helyiségében (Kossuth Lajos-utcza 10. sz.) bejelenthetik. Befizetési hely ugyanott.

Minden egyes üzletrész 20 fillér — beiratási dij üzletrészenként, egy- és mindenkorra — 10 fillér.

A szövetkezet czélja a tagokat a tőkegyüjtésre serkenteni és a hitelt igénybevevő tagoknak olcsó kamat mellett — jótálló nélkül — hitelt nyujtani.

Befizetés mindennap — egész napon át, vasár- és ünnepnapokon d. e 9—10 óráig eszközölhető a »Nagyváradi Hitelbank r. t.« üzleti helyiségében (Kossuth Lajos-u. 10. sz.)

Nagyvárad, 1903 decz. hó 1.

Nagyváradi Hitelbank takarék- és segélyszövetkezet igazgatósága.

520

Árlejtési hirdetmény.

N.-Várad város törvényhatósági utaira szükséges s az egyes utakra árlejtési feltételekben részletezett elosztás szerint kiszállitandó 1480 köbméter rostált kavics szállitásának vállalatba adása czéljából *1903. évi deczember 7-ik napjának d. e. 10 órakor* a városház tanácstermében nyilvános árlejtést fogok tartani.

Ajánlatot szóval, vagy zárt ajánlat utján lehet tenni. Zárt ajánlatok azonban csak az árverés megkezdéséig adhatók be.

Az árverési s árlejtési feltételek alulirott hivatalos helyiségében a hivatalos órák alatt megtekinthetők s szóbeli ajánlattevők azokat az árverés, illetve árlejtés előtt aláirni kötelesek, zárt ajánlattevők pedig ajánlataikban világosan kitenni tartoznak, hogy azokat ismerik s magukra nézve kötelezőknek elfogadják.

Ajánlattevőt ajánlata azonnal, Nagy-Várad városát azonban a tanács ide vonatkozó határozatának jogerőre emelkedésével kötelezi. A város fenntartja magának a jogot, hogy a beadott ajánlatok közül szabadon választhasson, esetleg az árverés eredményét megsemmisithesse s uj árverést rendeljen el, vagy a beadott ajánlatokat mellőzve, a szállitás iránt tetszése szerint intézkedhessen.

Nagy-Várad, 1903. évi november hó 30-án.

Komlóssy József,
j. és g. tanácsnok,
mint az árverési küldöttség elnöke.

Egy intelligens keresztény családnál két intelligens fiatal ember

lakást,

esetleg

teljes ellátást

kaphat. 518.

Bővebbet a kiadóhivatalnál.

A t. gazdaközönség figyelmébe!

Tisztelettel hozzuk tudomásra, hogy hazai

gácsi pokrócz-gyártmányaink

egyedüli eladásával Biharvármegye számára

Spitzer Testvérek

nagyváradi kereskedő czég van megbizva.

Midőn a t. gazdaközönség figyelmét e páratlan jó tartósságu hazai pokróczra felhivjuk, figyelmeztetni bátorkodunk, hogy

a valódi gácsi-pokrócz

másnál, mint nevezett czégnél Biharmegyében nem kapható és kérjük rendeléseivel közvetlen a Spitzer-czéghez fordulni, ha megbizható, jó tartósságu pokróczokat akar beszerezni.

Az árak ugyanoly olcsók, mint budapesti főraktárunkban.

Gács, 1903 november hó. Tisztelettel: 493.

Gácsi gyapjuszövet és posztógyár.

Lópokróczok rendkivül nagy választékban 1 forinttól kezdve.

Vászon, fehér és asztal nemüek, damast áruk elismert legelőnyösebb árban. Tartósságáért kezességet vállalunk.

Teljes menyasszonyi kelengyék remek kivitelben **100 frttól 500 frtig.**

Valódi ... gol és franczia különlegesség... czybelin, schottisch és doubl kelmékben gyönyörü választék — ugyszintén olcsóbb kelmékben is — **120 czentiméter széles, már 25 krtól kezdve.**

Óriási választék fekete és szines ruha és blous selymekben, sima selymek, minden létező minőség és szinben **a legolcsóbb árakban.**

Remek kivitelü diszek, selyem aplicatio — chantülle és valancien csipkék, fekete fehér és ecrü szinekben, — **kivételes olcsó árakban.**

Férfi és gyermek fehérnemüek, ingek, kézelők, gallérok, harisnyák, zsebkendők, jäger és trico alsó ruhák nagy választék és nagyon olcsó árakban.

Egy férfi gallér 10 kr., 1 pár kézelő 20 kr.

Berliner és posztó nagy és fél nagy kendők, fejkendők, selyem, chachemir és delainból, selyem, zsenillier, gyapju schawlok.

Egy gyapju schawl 45 kr.

paplan és **matrácz**

készittetés saját felügyeletünk mellett, gyönyörü kivitelekben, továbbá pluss, pique és trico paplanokok.

Fiók-üzlet: Debreczen, **Piacz-utcza.**

Fő-üzlet: Nagyvárad, **Bémer-tér.**

Fiók-üzlet: Kisvárda, **László-tér.**

ÉRTESITÉS

Van szerencsénk a n. é. közönséget értesiteni, hogy a közelgő **őszi** és **téli idényre** raktárunkat nagy menynyiségben a **legujabb** és **legdivatosabb** árukkal és nagy alkalmi vételekkel felhalmoztuk és kérjük az igen tisztelt vásárló közönséget a saját érdekében is, hogy szolid és legolcsóbb áruinkról s pontos kiszolgálásról általánosan elismert üzletünket felkeresni sziveskedjék.

Kiváló tisztelettel

WALLERSTEIN FÜLÖP FIAI.

Szolid szabott árak tulfizetés teljesen kizárva.

Különösen figyelemre méltó!

Az ujonnan berendezett női és gyermek confectio raktár dús választékban,

eredeti modellek.

Salon szőnyegek, futó, velvet tapestry és spárga szőnyegek függönyök, lambrekinok, fali és ágyelő szőnyegek, ágy garniturák, **csipke és tüll függönyök**, fehér — crem és ecrü szinben állandóan óriás választékbanés legolcsóbb árakban.

Egy ablak szövet függöny már 95 krért.

Mindennemü bélés áruk és hozzá valók szabott árakban.

Egy ruhához teljes hozzávaló 1 frt 35 kr.

Teljes csecsemő kelengyék gyönyörü kivitelben igen olcsó árakban.

Kocsi és plüss takarók,

gácsi és **brassói pokróczok,** méter és darab számra.

Eredeti gyári ár.

Nyomatott a Szent László-nyomdában Nagyváradon.